

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра суспільних дисциплін

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

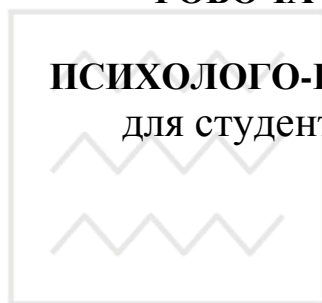
_____ О.А. Лагоднюк

„_____” _____ 2016 р.

07-03-26

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ
для студентів спеціалізації «Педагогіка вищої школи»

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Рівне – 2016

Робоча програма "Психолого-педагогічне дослідження особистості" для студентів за спеціалізацією "Педагогіка вищої школи". – Рівне: НУВГП, 2016. – 13 с.

Розробник: Кристопчук Т.Є., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних дисциплін
Протокол від "14" вересня 2016 р., №2.

Завідувач кафедри _____

Ю.П.Олексін

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 011 "Науки про освіту"

Протокол від 30 вересня 2016 р. № 01

Голова науково-методичної комісії _____

Ю.П.Олексін

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 4	Галузь знань 01 "Освіта"	за вибором	
	Спеціальність 011 "Науки про освіту"		
Модулів – 1	Спеціалізація "Педагогіка вищої школи"	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
		10-й	10-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції	
		22 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
	18 год.	8 год.	
	Лабораторні		
	-	-	
Самостійна робота			
80 год.	110 год.		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 2 самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: магістр	Вид контролю	
		залік	залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - 33 % до 67 %;
для заочної форми навчання - 0,8 % до 92 %;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни "Психолого-педагогічне дослідження особистості" – формування у майбутніх фахівців систематизованих уявлень, теоретичних знань та практичних умінь, які дозволять їм адекватно і ефективно використовувати одержані психолого-педагогічні знання в своїй професійній діяльності та повсякденному житті.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- розкриття психолого-педагогічних механізмів навчальних і виховних впливів на інтелектуальний розвиток особистості;
- визначення механізмів і закономірностей особистістю соціокультурного досвіду, зберігання його в індивідуальній свідомості й використання у різних ситуаціях;
- визначення особливостей організації та управління навчальною діяльністю осіб і впливу цих процесів на їхній особистісний та інтелектуальний розвиток, а також на навчально-пізнавальну й соціальну активність;
- дослідження психологічних основ діяльності педагога, його індивідуально-психологічних і професійних якостей;
- визначення психологічних основ діагностики професійної спрямованості особистості, міжособистісних стосунків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- історію дослідження особистості та її основні періоди;
- чинники, умови й рушійні сили розвитку особистості;
- класифікацію теорій особистості та їх загальну характеристику;
- основні форми спрямованості особистості;
- методики психолого-педагогічного дослідження особистості.

вміти:

- проводити психолого-педагогічне дослідження інтелекту і творчого потенціалу особистості; психолого-педагогічне дослідження темпераменту і характеру особистості; діагностику професійної спрямованості особистості; психолого-педагогічне дослідження міжособистісних стосунків;
- визначати мотиви вибору професії;

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічне дослідження особистості: етапи, напрями, наукові підходи

Тема 1. Місце особистості в системі психолого-педагогічного знання

Предмет дослідження психології особистості. Історія дослідження особистості та її основні періоди: філософсько-літературний, клінічний, експериментальний. Визначення і зміст поняття «особистість». Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність». Поняття структури особистості. Компоненти структури особистості.

Тема 2. Розвиток та формування особистості

Зміст понять «розвиток», «формування», «становлення», «соціалізація». Чинники, умови й рушійні сили розвитку особистості. Розвиток особистості в процесі соціалізації та індивідуалізації. Стадії, джерела, механізми соціалізації. Критерії особистості, що сформувалася за Л. І. Божович. Загальна характеристика теорій індивідуального розвитку людини. Закономірності й періодизація психічного розвитку людини в онтогенезі. Вікові особливості особистості. Феномен психологічного віку. Психодіагностика психологічного віку.

Тема 3. Сучасні теорії особистості

Класифікація теорій особистості та їх загальна характеристика. Психодинамічні теорії особистості. Модель психічної структури особистості за З. Фройдом. Проблеми несвідомої мотивації, впливу дитячих травм на поведінку дорослого, протиріч і конфліктів в психічній організації суб'єкта. Психодинамічна терапія, її методи і техніка. Стадії психосексуального розвитку за З. Фройдом.

Тема 4. Типології особистості

Конституційна типологія особистості (Е. Кречмер, У. Шелдон). Історія досліджень Е.Кречмера і У.Шелдона. Поняття «конституція». Концепція

взаємозв'язку темпераменту, визначальних рис особистості з морфологічними ознаками. Конституційна типологія за Е. Кречмером: основні конституційні типи та відповідні їм типи особистості. Система антропометричних показників та класифікація соматотипів за У. Шелдоном: соматотипи та відповідні їм типи темпераменту. Сучасна оцінка наукової значущості теорій Е. Кречмера і У. Шелдона. Психодіагностика темпераменту.

Тема 5. Самосвідомість особистості

Зміст понять «свідомість» й «самосвідомість». Генезис самосвідомості. Розвиток самосвідомості в онтогенезі, його етапи. Рівні, структура, основні утворення самосвідомості. Головні функції самосвідомості. «Я-концепція» як продукт самосвідомості. Ієрархічна структура «Я-концепції». Зміст понять «самовідношення», «самооцінка», «самоповага», «рівень домагань». Психодіагностика самосвідомості (самовідношення, самооцінки, рівня домагань).

Тема 6. Природа і сутність характеру

Зміст поняття «характер» та підходи для його аналізу. Властивості характеру. Рис характеру. Природні й соціальні передумови характеру. Співвідношення характеру і темпераменту. Особливості формування характеру. Акцентуація рис характеру та класифікація типів акцентуацій за К. Леонгардом й А. Є. Личком. Типологія характеру за К. Г. Юнгом. Типологія соціальних характерів за Е. Фроммом. Статеворольові відмінності характеру. Особливості національного характеру.

Тема 7. Поняття про спрямованість особистості та мотивацію діяльності

Визначення поняття «спрямованість». Основні форми спрямованості особистості: інтереси, переконання, психологічні настановлення, ідеали, світогляд, потяги, життєві цілі. Емоційна спрямованість особистості. Класифікація інтересів. Зміст понять «мотив», «мотивація», «потреби». Психологічні теорії мотивації поведінки (біхевіористська,

фрейдистська, гуманістичної психології). Класифікація потреб. Теорія ієрархії потреб А. Маслоу. Мотиви досягнення успіху і уникнення невдач. Закономірності розвитку мотиваційної сфери за О. М. Леонтьєвим. Умотивована поведінка як характеристика особистості.

Тема 8. Загальна характеристика здібностей особистості

Поняття здібностей. Історія дослідження проблеми здібностей. Походження здібностей. Здібності і задатки. Види здібностей. Рівні розвитку здібностей: здібності, талант, обдарованість, геніальність. Розвиток здібностей. Психодіагностика здібностей.

Змістовий модуль 2. Методики психолого-педагогічного дослідження особистості

Тема 9. Психолого-педагогічне дослідження інтелекту і творчого потенціалу особистості

Методика визначення розумових здібностей; методика на визначення рівня особистих досягнень (В. Вандерлік); методика вивчення довільного запам'ятовування, характеру асоціацій; методика вивчення креативності; методика "ваш творчий потенціал"

Тема 10. Психолого-педагогічне дослідження темпераменту і характеру особистості

Методика діагностики типу поведінкової активності (Л. Вассерман, Н. Гуменюк); методика вивчення емоційної спрямованості особистості (Б. Додонов); методика вивчення основних властивостей особистості; методика на визначення характеру особистості.

Тема 11. Діагностика професійної спрямованості особистості

Методика для виявлення професійних нахилів особистості (Л. Йовайши); методика виявлення «комунікативних та організаторських здібностей» (КОС - 2); методика «типологія особистості та привабливе професійне середовище» (Д. Голланд).

Тема 12. Психолого-педагогічне дослідження міжособистісних стосунків

Методика «сприйняття індивідом групи»; методика «дослідження міжособистісних стосунків» (К. Томас); експрес-методика оцінки соціально-психологічного клімату (А. Михайлюк і Л. Шалито); методика вивчення психологічної сумісності; методика дослідження бар'єрів взаєморозуміння у спілкуванні

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.		л.	п.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Психолого-педагогічне дослідження особистості: етапи, напрями, наукові підходи												
Тема 1. Місце особистості в системі психолого-педагогічного знання	10					10	10					10
Тема 2. Розвиток та формування особистості	10	2	2			6	10					10
Тема 3. Сучасні теорії особистості	10	2	2			6	10		2			8
Тема 4. Типології особистості	10	2				8	10					10
Тема 5. Самосвідомість особистості	10	2	2			6	10					10
Тема 6. Природа і сутність характеру	10	2	2			6	10		2			8
Тема 7. Поняття про спрямованість особистості та мотивацію діяльності	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Загальна характеристика здібностей особистості	10	2	2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 1	80	14	12			54	80		4			76
Змістовий модуль 2.												
Методики психолого-педагогічного дослідження особистості												
Тема 9. Психолого-педагогічне дослідження інтелекту і творчого потенціалу особистості	10	2	2			6	10					10
Тема 10. Психолого-педагогічне дослідження темпераменту і характеру особистості	10	2	2			6	10		2			8
Тема 11. Діагностика професійної спрямованості особистості	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 12. Психолого-педагогічне дослідження міжособистісних стосунків	10	2				8	10					10
Разом за змістовим модулем 2	40	8	6			26	40		4			34
Усього годин	120	22	18			80	120	2	8			110

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вікові особливості особистості	2	-
2	Класифікація теорій особистості та їх загальна характеристика	2	2
3	Психоаналітичні теорії особистості	2	-
4	Психодіагностика темпераменту	2	-
5	«Я-концепція» як продукт самосвідомості	2	-
6	Особливості національного характеру	2	2
7	Умотивована поведінка як характеристика особистості	2	-
8	Психолого-педагогічне дослідження інтелекту і творчого потенціалу особистості	2	2
9	Діагностика професійної спрямованості особистості	2	2
	Разом	18	8

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 /1 год. занять.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год на 1 кредит ЄКТС.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях -

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-сть годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Загальна характеристика теорій індивідуального розвитку людини	5	7
2.	Психоаналітичні теорії особистості	5	7
3.	Типології особистості	5	7
4.	Типи людей та «локус контролю»	5	7
5.	Самосвідомість особистості	5	7
6.	Психолого-педагогічна характеристика темперамент	5	7
7.	Статеворольові відмінності характеру	5	7
8.	Поняття психічної норми та ненормативний психічний розвиток особистості	5	7
9.	Кризові стани особистості та її психологічний	5	7

	самозахист		
10.	Умотивована поведінка як характеристика особистості	5	7
11.	Мотиви вибору професії	5	7
12.	Загальна характеристика здібностей особистості	5	7
13.	Психолого-педагогічне дослідження інтелекту і творчого потенціалу особистості	5	7
14.	Психолого-педагогічне дослідження темпераменту і характеру особистості	5	7
15.	Діагностика професійної спрямованості особистості	5	6
16.	Психолого-педагогічне дослідження міжособистісних стосунків	5	6
Разом		80	110

7. Методи навчання

Застосування інтерактивних методів навчання під час лекційних та практично-семінарських занять ("мозкового штурму", методу "ажурної пилки", розв'язування педагогічних ситуацій, робота в мікрогрупах, засідання дискусійного клубу, мікро-викладання, робота в парах, розминка, тренінг тощо);

проведення практичних і семінарських занять із застосуванням імітаційно-рольових ігор, проектних технологій;

виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, контрольної роботи в межах годин, відведених на самостійне вивчення дисципліни;

робота з навчально-методичними матеріалами та Інтернет-джерелами;

проведення лекцій та семінарсько-практичних занять із використанням наочних методів навчання (презентацій, відео-матеріалів тощо).

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в письмовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання (одна правильна відповідь з чотирьох запропонованих). Екзаменаційні білети містять 1 теоретичне питання, 2 практичних завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;
- з семінарських занять – на основі перевірки конспектів та виконаних завдань.

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на семінарських заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Завдання до семінарського заняття (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки

методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, психолого-педагогічні дослідження та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль № 1							Змістовий модуль № 2					
T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	T.8	T.9	T.10	T.11	T.12	100
8	8	8	8	8	8	8	8	9	9	9	9	

T1, T2, ... T12 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання

10. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Психолого-педагогічне дослідження особистості» для студентів спеціалізації "Педагогіка вищої школи" заочної форми навчання / Т.Є.Криstopчук. – Рівне: НУВГП, 2016. - 11с.
2. Робочий зошит до семінарських занять та самостійного вивчення з дисципліни «Психолого-педагогічне дослідження особистості» для студентів спеціалізації "Педагогіка вищої школи" заочної форми навчання / Т.Є.Криstopчук. – Рівне: НУВГП, 2016. – 15с.
3. Конспект лекцій на паперових носіях.
4. Конспект лекцій на електронних носіях.
5. Нормативні документи Міністерства освіти і науки України.
6. Роздавальний матеріал до семінарських занять.

11. Рекомендована література

Базова

1. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. – СПб.: Питер, 2001. – 288 с.
2. Асмолов А. Г. Психология личности: культурно-историческое понимание развития человека. – М.: Смысл: Издательский центр «Академия», 2007.– 528 с.
3. Варій М. Й. Загальна психологія: Підручник / Для студ. психол. і педагог. спеціальностей. – К.: «Центр учбової літератури». – 2011. – 968 с.
4. Ермолаева М. В. Психология развития: Метод. пособ. для студ. заочной и дистанционной форм обучения. – М.: Изд-во Московского психолого-социального института; Воронеж: Изд-во НПО «МОДЕК», 2008. – 376 с.
5. Копець Л. В. Психологія особистості: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – 460 с.
6. Крейн У. Теории развития. Секреты формирования личности. – СПб.: прайм-ЕВРОзнак, 2002. – 512 с.
7. Леонгард К. Акцентуированные личности. Пер. с нем. – К.: Вища шк., 1989. – 375 с.
8. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості: Навч. посібник. – К.: Центр

навчальної літератури, 2003. – 240 с.

9. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2001. – 487 с.

10. Психология развития от рождения до смерти. Полный курс психологии развития / Под ред. А.А. Реана. – СПб.: прайм-ЕВРОЗНАК, 2005. – 416 с.

11. Слотина Т. В. Психология личности: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2008. – 304 с.

Допоміжна

12. Егидес А.П. Как разбираться в людях, или Психологический рисунок личности. — М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2002. — 320 с.

13. Козлов Н.И. Формула личности. — СПб: Питер, 2000. — 346 с.

14. Стивенс Х. Приручи своих драконов. Обрати недостатки в достоинства. — СПб: Питер, 2012. — 480 с.

15. Танаев В.М., Карнаух И.И. Практическая психология управления. — М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2003. — 304 с.

16. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. — СПб: Питер, 2012. — 608 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП (інформаційні ресурси у цифровому репозиторії) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>. – Назва з екрана.

2. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://litopys.com.ua/places/b-bl-oteki/r-vnenska-oblasna-universalna-naukova-b-bl-oteka/>. – Назва з екрана.

3. Стандарти вищої освіти за усіма рівнями вищої освіти [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://education-ua.org/ua/articles/689-standarti-vishchoji-osviti>. – Назва з екрана.